

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.13.3.2023

Pan Arkadiusz Sidor

Dyrektor
Szkoły Podstawowej nr 1
w Kozuchowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*P/23/082 – Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w województwie lubuskim,
wielkopolskim i zachodniopomorskim*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Chopina 11, 67-120 Kozuchów (dalej: Szkoła)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Arkadiusz Sidor, Dyrektor Szkoły od 1 września 2017 r. (dalej: Dyrektor)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2023 r. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dowody sporządzone w latach wcześniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Anna Tronowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/75/2023 z 13 września 2023 r. Patrycja Woźniak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/87/2023 z 23 października 2023 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Dyrektor Szkoły podejmował w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 działania organizacyjne w celu zapewnienia warunków do wykonywania zadań nadzoru pedagogicznego, z uwzględnieniem zagadnień związanych z oceną jakości nauczania i efektów kształcenia, ale były one w niektórych aspektach niewystarczające, podejmowane z opóźnieniem lub nieprzynoszące zamierzonych rezultatów.

Prowadzenie zajęć w Szkole powierzono kadrze pedagogicznej, która posiadała odpowiednie kwalifikacje i systematycznie je podnosiła. Efekty działalności dydaktycznej cyklicznie poddawano szeregu analizom, a w następstwie formułowano adekwatne wnioski, które były realizowane w dalszej pracy. W Szkole wdrożono i zrealizowano zlecony przez Lubuską Kurator Oświaty program poprawy kształcenia, który jednak nie przełożył się na poprawę wyników egzaminu ósmoklasisty.

Mimo, że Szkoła przez kolejne lata szkolne (od roku 2020/2021) uzyskiwała niskie wyniki z egzaminu ósmoklasisty, to Dyrektor, w opinii NIK, nie podjął wszystkich możliwych działań w celu ich poprawy. Uczniom posiadającym opinie/orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej zapewniono pełne wsparcie wynikające z tych opinii/orzeczeń³, ale nie rozpoznano u uczniów Szkoły potrzeb w zakresie rozwijania umiejętności uczenia się ani nie organizowano takich zajęć. Stwierdzono również, że w niektórych przypadkach wsparcie uczniów w poprawie wyników nauki następowało z opóźnieniem⁴ – pomimo uzyskiwania średnich ocen na poziomie trzy i niżej od VI klasy, a udział w zajęciach innych niż konsultacje z nauczycielem i/lub pedagogiem czy poprawę sprawdzianów/klasówek, umożliwiono im dopiero w VIII klasie.

Dyrektor terminowo przedstawiał radzie pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego, realizował zadania związane z nadzorem pedagogicznym we wszystkich zaplanowanych obszarach, a w przypadku wystąpienia konieczności podejmował działania doraźne.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące nieuaktualnienia planu nadzoru o dwa kierunki podstawowej polityki oświatowej państwa dodane przez MEiN na rok szkolny 2021/2022 oraz nieokreślenia w statucie szkoły organizacji współdziałania z poradnią psychologiczno-pedagogiczną miały charakter formalny, bowiem działania określone w kierunkach dodanych przez MEiN były w szkole realizowane, współpracowano również z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

OCENA OGÓLNA

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Organizacja nadzoru pedagogicznego

Opis stanu faktycznego

1.1. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w Szkole, w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 wynosił w każdym okresie 73 osoby, z tego osoby prowadzące zajęcia z uczniami odpowiednio: 71, 70, 72, w tym m.in.:

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Na podstawie próby 10 uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 uzyskali najniższe średnie ocen na koniec klasy VIII.

⁴ Na podstawie ww. próby - czterech uczniów.

- czterech nauczycieli matematyki (we wszystkich porównywanych okresach);
- siedmiu, sześciu i pięciu nauczycieli języka polskiego;
- sześciu, pięciu⁵ nauczycieli języka angielskiego;
- jednego psychologa (we wszystkich porównywanych okresach);
- trzech⁶ i dwóch pedagogów.

(akta kontroli str. 58-59, 339)

Analiza kwalifikacji nauczycieli, nauczających w roku szkolnym 2021/2022, w klasach VI, VII, VIII, matematyki oraz języków: polskiego, angielskiego oraz niemieckiego, wykazała, że wszyscy (11 osób) spełniali wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁷ oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁸.

(akta kontroli str. 75)

1.2. W latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 łączna liczba uczniów w Szkole wynosiła odpowiednio: 634, 649, 628, w tym odpowiednio: dwie, trzy i jedna osoba z nauczaniem indywidualnym⁹. Z czego w klasach:

- VI łącznie: 96, 27, 83, w tym: po trzech¹⁰ i pięciu uczniów posiadających orzeczenie z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (dalej: PPP); dziewięciu, sześciu i jedenastu posiadających opinię PPP; dziesięciu, ośmiu i czternastu wymagających dostosowania wymagań edukacyjnych;
- VII łącznie: 135, 99, 28, w tym: pięciu¹¹, trzech i dwóch¹² uczniów posiadających orzeczenie PPP, czternaście, szesnaście i ośmiu uczniów posiadających opinię PPP; jeden uczeń posiadający zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia (w roku szkolnym 2020/2021); piętnaścioro¹³, szesnaścioro i siedmiu¹⁴ uczniów wymagających dostosowania wymagań edukacyjnych;
- VIII łącznie: 65, 130, 103, w tym: trzech, czterech¹⁵, pięciu posiadających orzeczenie PPP; dziewięciu, czternastu i dwudziestu posiadających opinię PPP, jeden uczeń posiadający zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia (2020/2021); jedenaścioro, dwanaścioro, dziewiętnaścioro uczniów wymagających dostosowania wymagań edukacyjnych.

(akta kontroli str. 76, 339)

Realizowane w Szkole zajęcia pozalekcyjne związane były z: rozwijaniem uzdolnień uczniów oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną. I tak na zajęcia:

- rozwijające uzdolnienia uczęszczało: 308, 331, 315 uczniów, z czego 125, 131, 130 uczniów klas VI-VIII;
- dydaktyczno-wyrównawcze: 68, 84, 141 uczniów, z czego 30, 41, 50 uczniów klas VI-VIII. Udział procentowy uczniów uczęszczających na te zajęcia

⁵ W roku szkolnym 2021/2022, 2022/2023.

⁶ w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 2102.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, ze zm.

⁹ Na potrzeby niniejszej kontroli pojęcie to obejmuje w ramach niniejszej kontroli: nauczanie indywidualne i zajęcia realizowane indywidualnie lub w grupie do 5 osób na terenie szkoły.

¹⁰ W roku szkolnym 2020/2021, 2021/2022, w tym jedno dziecko z nauczaniem indywidualnym.

¹¹ Dwóch uczniów z nauczaniem indywidualnym.

¹² Jeden uczeń z nauczaniem indywidualnym.

¹³ W tym jeden uczeń z nauczaniem indywidualnym.

¹⁴ W tym jeden uczeń z nauczaniem indywidualnym.

¹⁵ W tym dwóch uczniów z nauczaniem indywidualnym.

w stosunku do ogółu, z roku na rok wzrastał z 10,7 % w 2020/2021, 12,9 % w 2021/2022 do 22,5% w 2022/2023;

- korekcyjno-kompensacyjne: 56, 76, 72 uczniów, z czego 14, 24, 12 uczniów klas VI-VIII;
- logopedyczne: 31, 47, 57 uczniów, z czego czterech (w 2020/2021, 2022/2023), sześciu (2021/2022) uczniów klas VI-VIII;
- rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne: 15, 21, 23 uczniów, z czego czterech, ośmiu, dwóch uczniów klas VI-VIII;
- inne zajęcia o charakterze terapeutycznym¹⁶: 16, 5, 11 uczniów, z czego ośmiu (2020/2021) i jeden uczeń (2021/2022) klas VI-VIII.

W szkole nie rozpoznano wśród uczniów potrzeby uczestnictwa przez nich w zajęciach rozwijających umiejętność uczenia się (więcej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 55-57, 340)

Analiza dokumentacji szkolnej 10 uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 uzyskali najniższe średnie ocen¹⁷ na koniec VIII klasy wykazała m.in., że:

- wszystkich pięcioro uczniów, którzy posiadali opinię lub orzeczenie PPP¹⁸, Szkoła objęła pomocą psychologiczno-pedagogiczną i zapewniła wsparcie wynikające z opinii/orzeczenia; jeden spośród pięciu uczniów posiadających opinię lub orzeczenie korzystał z udogodnień w trakcie egzaminu ósmoklasisty;
- wszystkim pozostałym uczniom (5), którzy opinii/orzeczeń nie posiadali, w ramach ich wsparcia umożliwiono: korzystanie z konsultacji z nauczycielami i/lub psychologiem/pedagogiem, poprawę sprawdzianów/klasówek;
 - udział w zajęciach dodatkowych (przygotowujących do egzaminu ósmoklasisty) zaproponowano tym uczniom w VIII klasie, mimo że poza jednym z nich, którego średnia ocen ulegała obniżeniu do 3,08 dopiero w VII klasie, średnia ocen wszystkich pozostałych (czterech) od VI klasy była na poziomie około 3 lub niżej. (więcej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*);
 - uczniowie ci albo na te zajęcia nie uczęszczali, albo czynili to sporadycznie.

(akta kontroli str. 65-74, 340)

1.3. Średnie wyniki szkoły dla poszczególnych przedmiotów z egzaminu ósmoklasisty, które się odbyły w roku 2022 i 2023 przedstawiały się odpowiednio:

- język polski – 51 %¹⁹ (w skali staninowej²⁰: trzy) oraz 56 % (trzy)²¹;

¹⁶ Zajęcia z psychologiem, integracja sensoryczna.

¹⁷ Średnie te wahały się między 2,14 a 2,98.

¹⁸ Jeden uczeń.

¹⁹ W poszczególnych oddziałach wyniki te wahały się między: 43 % a 62 %, według skali staninowej: między dwa a sześć.

²⁰ Skala staninowa stosowana w pomiarze dydaktycznym odpowiada na pytanie jaką pozycję zajmuje wynik osiągnięty przez szkołę/ucznia na tle wyników osiągniętych przez całą badaną populację. Skala staninowa wprowadza dziewięć przedziałów wyników (pierwszy przedział – wyniki najniższe, dziewiąty – najwyższe).

²¹ W poszczególnych oddziałach wyniki te wahały się między: 53 % a 58 %, według skali staninowej: między dwa a trzy.

- matematyka – 43 %²² (trzy) oraz 34 % (dwa)²³;
- język angielski – 54 %²⁴ (cztery) oraz 52 % (trzy)²⁵.

(akta kontroli str. 61-64, 340)

Osiągnięte średnie wyniki szkoły z egzaminów w roku 2022 i 2023, w porównaniu do średnich wyników z roku 2021:

- z języka polskiego były odpowiednio: niższe o 3 punkty procentowe (dalej: *pp*), wyższe o 2 pp. W obu latach nastąpił spadek o jedną staninę (z 4 do 3);
- z matematyki były odpowiednio: wyższe o 7 pp. (bez zmiany staniny), niższe o 2 pp. (spadek o jedną staninę do drugiej);
- z języka angielskiego odpowiednio: wyższe o jeden pp. (bez zmiany staniny), niższe o jeden pp. (spadek o jedną staninę do trzeciej).

(akta kontroli str. 61-64, 341)

Wynik Szkoły w 2021/2022, 2022/2023 (dalej: *lata szkolne objęte kontrolą lub okres objęty kontrolą*) w stosunku do kraju, województwa, powiatu, gminy były następujące:

- z języka polskiego odpowiednio: niższe o dziewięć, sześć, trzy pp., równe (2021/2022); niższe o dziesięć, siedem, cztery i jeden pp. (2022/2023);
- z matematyki odpowiednio: niższe o czternaście, dziesięć, sześć, dwa pp. (2021/2022); niższe o dziewiętnaście, czternaście, dziesięć, trzy pp. (2022/2023);
- z języka angielskiego odpowiednio: niższe o trzynaście, jedenaście, osiem, pięć pp. (2021/2022); niższe o czternaście, dwanaście, dziewięć, pięć pp. (2022/2023).

(akta kontroli str. 60)

W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, Dyrektor w każdym roku szkolnym²⁶ dokonywał diagnozy nabytej przez uczniów wiedzy w: klasach pierwszych - z edukacji matematycznej i polonistyczno-przyrodniczej; w klasach trzecich – z języka polskiego i matematyki; klasach siódmych – z matematyki, języka polskiego i angielskiego a w klasach ósmych – z matematyki, języka polskiego i angielskiego oraz dodatkowo dokonywał analizy wyników z egzaminu próbnego ósmoklasisty z matematyki, języka polskiego i angielskiego.

(akta kontroli str. 9, 252-293, 341)

Corocznie w Szkole analizowano wyniki egzaminu ósmoklasisty. Badanie sporządzonej analizy obejmującej wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2022 r. wykazało, m.in. że w jej ramach:

- porównywano wyniki: egzaminów szkoły w stosunku do gminy, powiatu, województwa i kraju; poszczególnych oddziałów. Analizie poddano odrębnie język polski, matematykę, język angielski. Wskazano zagadnienia, które były dla uczniów bardzo trudne, trudne, umiarkowanie trudne, łatwe, bardzo łatwe

²² W poszczególnych oddziałach wyniki te wahały się między: 34 % a 55 %, według skali staninowej między dwa a pięć.

²³ W poszczególnych oddziałach wyniki te wahały się między: 31 % a 39 %, według skali staninowej: między dwa a trzy.

²⁴ W poszczególnych oddziałach wyniki te wahały się między: 47 % a 66 %, według skali staninowej: między trzy a pięć.

²⁵ W poszczególnych oddziałach wyniki te wahały się między: 43 % a 61 %, według skali staninowej: między dwa a pięć.

²⁶ Dane dotyczą roku szkolnego: 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

(również w podziale na poszczególne oddziały); następowało to w sposób ilościowy (wskazanie numerów zadań i ich liczby) oraz opisowo;

- zawarto w niej rekomendacje²⁷, które dotyczyły m.in. w zakresie:
 - języka polskiego: kształcić umiejętności w zakresie poprawności językowej poprzez wprowadzenie różnorodnych ćwiczeń redakcyjnych w zakresie składni; doskonalić umiejętności rozpoznania różnych gatunków literackich; doskonalić umiejętności wyszukiwania i przekształcania informacji zawartych w różnych tekstach kultury;
 - matematyki: ćwiczyć umiejętności szacowania wartości różnych wyrażeń arytmetycznych; systematycznie organizować powtórki wzorów, reguł algorytmów; wykorzystywać sytuacje z życia codziennego do doskonalenia umiejętności rachunkowych niezbędnych do poprawnego rozwiązania zadań matematycznych;
 - języka angielskiego: precyzyjnie udzielać odpowiedzi w zdaniach otwartych; położyć większy nacisk na tworzenie przez uczniów samodzielnych wypowiedzi pisemnych; stosować więcej ćwiczeń na tłumaczenie zdań lub ich fragmentów z języka polskiego na angielski i z angielskiego na polski.

(akta kontroli str. 252-293, 341-342)

Analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych oddziałów klas VIII potwierdziła realizację ww. zagadnień podczas przeprowadzonych zajęć.

(akta kontroli str. 252)

1.4. W okresie objętym kontrolą, Lubuski Kurator Oświaty (dalej: LKO) nie przeprowadził w Szkole kontroli.

(akta kontroli str. 78, 337)

W październiku 2021 r., LKO w ramach programu pn. „Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowanego nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia” na lata 2018-2022 realizowanego w ramach wspomagającej funkcji zewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez LKO nad szkołami ustaliła, że uczestnikami programu w latach szkolnych 2021/2022 będą wszystkie szkoły podstawowe²⁸. Szkoły, które na egzaminie ósmoklasisty w roku 2021 uzyskały wyniki:

- choćby z jednego przedmiotu egzaminacyjnego w staninie niskim (1-3), zobowiązane zostały do zaplanowania działań szkoły, w tym działań naprawczych według Planu szkolnych działań naprawczych na rok szkolny 2021/2022 (dalej: Plan działań naprawczych).

(akta kontroli str. 197-213, 337-338, 342)

Plan działań naprawczych sporządzony został według wzoru przekazanego Szkole przez LKO. Jego opracowanie²⁹, realizacja oraz sprawozdanie³⁰ z jego realizacji nastąpiło w wymaganym terminie.

(akta kontroli str. 197-208, 211-213, 233-243, 342)

²⁷ Niektóre stanowiły powtórzenie rekomendacji z analizy obejmującej wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2021 r.

²⁸ Poza szkołami podstawowymi specjalnymi.

²⁹ 29 października 2021 r.

³⁰ 3 czerwca 2022 r.

Zgodnie z założeniami, Szkoła sporządziła plan działań naprawczych dotyczących nauczania matematyki³¹. Działania te obejmowały dziewięć obszarów, w tym m.in.: diagnozowanie potrzeb szkoły i uczniów³², doskonalenie procesu edukacyjnego³³, rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych³⁴, indywidualizacja procesu edukacyjnego³⁵, doskonalenie zawodowe nauczycieli, współpraca zespołowa nauczycieli. Każdemu działaniu wyznaczono termin realizacji, spodziewane efekty, osobę odpowiedzialną i sposób nadzorowania realizacji działań.

(akta kontroli str. 60, 63, 233-243, 342)

W planie zawarto również diagnozę obejmującą mocne i słabe strony szkoły. Do mocnych zaliczono m.in. wykwalifikowaną kadre, doskonałą swój warsztat, interesującą ofertę zajęć pozalekcyjnych, wyposażenie sal w urządzenia multimedialne, prowadzenie zajęć dla uczniów wymagających wsparcia specjalistów. Wśród słabych wymieniono: małą liczbę innowacji pedagogicznych, przewagę w stosowaniu na lekcjach matematyki metod podawczych i opartych na ćwiczeniach nad aktywizującymi, słabą motywację uczniów do nauki przedmiotów ścisłych, obniżoną sprawność intelektualną dużej liczby dzieci, część uczniów, którzy nie przejawiają minimalnych chęci osiągania jakichkolwiek wyników w nauce i brak wsparcia ze strony rodziców tych dzieci, zwiększającą się liczbę rodzin z dysfunkcjami oraz rodzin niepełnych.

(akta kontroli str. 236-237, 342)

Analiza sposobu realizacji wybranych działań planu działań naprawczych wykazała, że zostały one zrealizowane. Mimo to Szkoła na egzaminie ósmoklasisty w 2022 r. z matematyki uzyskała wyniki na takim samym poziomie (stanin: 3).

(akta kontroli str. 61, 63, 238-240, 342)

Dyrektor wskazując przyczyny braku poprawy wyników na egzaminie ósmoklasisty w 2022 r., mimo zrealizowania planu działań naprawczych, wyjaśnił: *W różnych latach do egzaminu przystępują uczniowie o różnym potencjale, dlatego nie da się jednoznacznie porównać wyników uczniów z różnych roczników. Być może gdyby nie działania naprawcze wyniki w danym roku szkolnym uległyby jeszcze większemu obniżeniu. Corocznie spotykamy się jako szkoła, pedagogzy z sytuacją, że wielu rodziców naszych uczniów nie wykazuje zainteresowania postępami w nauce swoich dzieci. Środowiska, z których wywodzi się część uczniów naszej szkoły, nie mają aspiracji, aby dzieci osiągnęły wysokie wyniki w nauce, ponieważ wychodzą z założenia, że szkoła zawodowa wystarczy im do realizacji życiowych planów. Naszym zdaniem często sukcesem jest choćby minimalna poprawa wyników uczniów, którzy mają szczególne trudności w nauce. Nie widać tego w ogólnym wyniku szkoły z egzaminów zewnętrznych, ale dla tych uczniów i ich nauczycieli każdy postęp jest dużym sukcesem.*

(akta kontroli str. 315-316)

³¹ Wyniki szkoły dla poszczególnych przedmiotów z egzaminu ósmoklasisty, który odbył się w 2021 r.: matematyka – trzeci stanin, język polski i angielski – czwarty stanin.

³² W tym: analiza testów diagnostycznych klas ósmych przeprowadzonych we wrześniu 2021 r., test diagnozujących poziom wiedzy i umiejętności uczniów po klasie VII, diagnozowanie potrzeb i możliwości uczniów uczestniczących w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych.

³³ M.in. udział uczniów kołach zainteresowań.

³⁴ M.in. ćwiczenie najsłabiej opanowanych umiejętności, modyfikowanie rozkładu materiału.

³⁵ M.in. różnicowanie poziomu trudności zadań.

1.5. Obowiązujący w Szkole statut przyjęty uchwałą Rady Pedagogicznej z 12 września 2019 r.³⁶, zgodnie z art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe³⁷, określał/uwzględniał m.in.:

- organy szkoły, tj. dyrektora, rady pedagogicznej, samorządu uczniowskiego, rady rodziców oraz ich szczegółowe kompetencje;
- kwestie odnoszące się do prowadzonej przez szkołę działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym:
 - zakres: udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej³⁸ oraz zadań nauczycieli, w tym nauczyciela wychowawcy;
 - formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych jest potrzebna pomoc i wsparcie;
 - organizację i formy współdziałania szkoły z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania, opieki i profilaktyki.

Nie regulował natomiast organizacji współdziałania z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, co stanowiło naruszenie art. 98 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe (więcej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 79, 332-334, 343)

1.6. W Szkole obowiązywał regulamin nadzoru pedagogicznego³⁹. Zdefiniował on m.in.: cele nadzoru (np. ocena efektów podejmowanych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz jego formę - kontrola i wspomaganie. Określał zasady prowadzenia nadzoru, w ramach dwóch form: kontroli i wspomagania.

- a) Celem kontroli miało być m.in. zapewnienie prawidłowości realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego, prawidłowa organizacja wszystkich zajęć pozalekcyjnych poprzez kontrolę dokumentacji, w tym m.in. dzienników lekcyjnych, dokumentację pedagogiczną prowadzoną w szkole.
- b) Wspomaganie nauczycieli miało następować m.in. poprzez organizowanie szkoleń i porad, motywowanie do doskonalenia i rozwoju zawodowego, opracowanie planu wewnątrzszkolnego planu doskonalenia nauczycieli, organizację i dokumentowanie obserwacji zajęć.

(akta kontroli str. 81-87, 343)

Dyrektor wskazując przyczyny wprowadzenia regulaminu wyjaśnił: *Regulamin został wprowadzony, aby uporządkować zagadnienia, które znajdują się w różnych przepisach prawa i aby były one bardziej czytelne dla wszystkich pracowników szkoły.*

(akta kontroli str. 315-316)

1.7. Dyrektor, na każdy rok szkolny objęty kontrolą, opracował plan nadzoru pedagogicznego (dalej: *plan*) i przedstawił go na zebraniu rady pedagogicznej, w terminie wyznaczonym w § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego⁴⁰ (do 15 września danego roku).

³⁶ Uchwała nr 6/2019/2020.

³⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm.

³⁸ Zgodnie z § 24 ust. 1 Statutu szkoła udziela i organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną na zasadach określonych w rozporządzeniu o pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

³⁹ Regulamin obowiązywał na podstawie zarządzenia nr 46/2021 Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 w Koźuchowie z dnia 11 października 2021 r.

⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1551, ze zm.).

(akta kontroli str. 115, 143, 162, 344)

1.8. Każdy z planów nadzoru uwzględniał wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w Szkole w poprzednim roku szkolnym, odpowiednio w: 2020/2021, 2021/2022. Zdefiniowano w nich cele główne na dany rok szkolny⁴¹, które opierały się m.in. na wynikach i wnioskach z poprzedniego nadzoru. Plany zostały sporządzone zgodnie z wymogami określonymi w § 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru, z wyjątkiem planu na rok 2021/2022, którego nie zaktualizowano o dwa kierunki rozwoju wskazane przez Ministra Edukacji i Nauki (dalej: *MEiN*) w marcu 2022 r.⁴² (więcej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 115-138, 161-183, 344)

Plany obejmowały m.in. przeprowadzenie:

a) kontroli, które zaplanowano w trzech obszarach (17 tematów w 2021/2022 i 16 w 2022/2023⁴³):

- dokumentowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego⁴⁴, m.in. w zakresie poprawności, terminowości prowadzenia dokumentacji pedagogicznej; terminowości opracowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Kontrola opierała się na badaniu dokumentów;
- procesy edukacyjne⁴⁵, w tym m.in. w zakresie: dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i opiniami; realizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z uczniem, indywidualizacja nauczania; realizacja zajęć kompensacyjno-korekcyjnych, rewalidacyjnych i innych specjalistycznych; realizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć w grupie do pięciu uczniów, zajęć indywidualnych oraz zindywidualizowanej ścieżki kształcenia. Kontrola polegała na analizie dokumentów (np. dziennika zajęć specjalistycznych), obserwacji zajęć;
- wychowanie, opieka, bhp⁴⁶, w tym m.in.: zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w czasie przerw międzylekcyjnych; przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, w tym przestrzeganie zasad rejestracji wyjść poza budynek szkolny; kontrola wycieczek szkolnych. Kontrola przeprowadzana w formie obserwacji (np. na zajęciach, przerwach), badaniu dokumentów.

(akta kontroli str. 126-130, 172-176, 344)

Nie planowano liczby kontroli. W zależności od zakresu kontroli termin ich przeprowadzenia określano na miesiąc⁴⁷/kwartał, datę zaistnienia określonego zdarzenia⁴⁸ lub „na bieżąco”⁴⁹.

(akta kontroli str. 126-130, 172-176)

⁴¹ W roku szkolnym: 2021/2022 – dziewięć, 2022/2023 – 11.

⁴² Pismo Minister Edukacji i Nauki z 28 marca 2022 r., nr DKO-WNP.4092.46.2021.DB.

⁴³ Plan nadzoru pedagogicznego za 2022/2023 w porównaniu do planu za 2021/2022: nie przewidywał kontroli w zakresie realizacji podstawy programowej w nauczaniu indywidualnym (obszar: procesy edukacyjne) oraz kontroli organizowania wycieczek szkolnych (...) w obszarze wychowanie, opieka, bhp. Uwzględniał tematykę realizacji godzin konsultacji dla uczniów i ich rodziców w obszarze wychowanie, opieka, bhp.

⁴⁴ Cztery zakresy kontrolne w obu badanych latach szkolnych.

⁴⁵ Siedem zakresów kontrolnych w roku szkolnym 2021/2022 i sześć w 2022/2023.

⁴⁶ Sześć zakresów kontrolnych w obu badanych latach szkolnych.

⁴⁷ Np. dokumentowanie zajęć w świetlicy.

⁴⁸ Np. w kontroli dotyczącej terminowości opracowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych m.in. w przypadku otrzymania orzeczenia w trakcie roku szkolnego, w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

⁴⁹ W obszarze kontroli: wychowanie, opieka, bhp.

Realizację zaplanowanych kontroli opisano w obszarze drugim wystąpienia pokontrolnego.

- b) obserwacji (odpowiednio: 69 i 54), której podlegali m.in. pedagog, psycholog, nauczyciele przedmiotów egzaminacyjnych i wychowawcy klas, których uczniowie zdawali egzamin ósmoklasisty. Założono, że obserwacji podlegać będzie w szczególności: kształcenie umiejętności kluczowych, stosowanie rozwiązań innowacyjnych, informowanie uczniów o celach lekcji, uzasadnienie ocen bieżących, pozyskiwanie informacji zwrotnej o osiągnięciu celów zajęć, indywidualizacja nauczania w toku lekcji lub zajęć.

(akta kontroli str. 131-134, 177-180, 335, 344)

Realizację obserwacji przeprowadzonych zajęć opisano w obszarze *drugim wystąpienia pokontrolnego*.

- c) wspomaganie nauczycieli, w trzech zakresach: organizacji szkoleń i porad⁵⁰, wspieranie rozwoju zawodowego⁵¹ oraz obserwacji zajęć⁵².

W każdym roku szkolnym objętym kontrolą zaplanowano dwie rady szkoleniowe dla wszystkich nauczycieli. Analiza zaplanowanych form szkoleniowych w stosunku do wybranych nauczycieli (osoby objęte badaniem w zakresie posiadanych kwalifikacji – punkt pierwszy wystąpienia pokontrolnego oraz psycholog i pedagog) wykazała, że większość z nich (6 z 11) planowała działania rozwojowe i doskonalące.

(akta kontroli str. 10-12, 135-138, 181-183, 345)

Realizację zaplanowanych działań w zakresie wspomaganie nauczycieli opisano w obszarze *drugim wystąpienia pokontrolnego*.

Plany nie zawierały kryteriów/mierników umożliwiających ocenę kontrolowanych zagadnień.

(akta kontroli str. 115-138, 162-183, 345)

Dyrektor odnosząc się do braku kryteriów i miernik w sporządzonych planach wyjaśnił: *Podczas szkoleń, w których corocznie uczestniczę z zakresu konstruowania planu nadzoru pedagogicznego nie spotkałem się z wzorcowymi planami, które uwzględniałyby takie kryteria/mierniki. Podczas przygotowań do kolejnego roku szkolnego będę próbował dowiedzieć się więcej na ten temat i spróbuję wprowadzić takie rozwiązanie, gdy uznam, że pomoże ono poprawić efekty kształcenia.*

(akta kontroli str. 315-316)

1.9. Przy opracowaniu planów nadzoru za okres objęty kontrolą, Dyrektor uwzględnił analizę wyników egzaminu ósmoklasisty opracowaną w Szkole, wyniki testów diagnostycznych (klas pierwszych, trzecich, siódmych i ósmych), zalecenia nadzoru pedagogicznego prowadzonego przez LKO.

(akta kontroli str. 94-103, 115-138, 162-183, 318-319, 345)

⁵⁰ Zakres ten obejmował m.in.: opracowanie planu posiedzeń i szkoleń rady pedagogicznej oraz opracowanie planów posiedzeń zespołów przedmiotowych (plan za 2021/2022, 2022/2023).

⁵¹ Zakres ten obejmował m.in. opracowanie planu doskonalenia nauczycieli (plan za 2021/2022, 2022/2023), opracowanie, wdrożenie i zapoznanie nauczycieli z planem wspomaganie efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej (2022/2023).

⁵² Zakres ten obejmował m.in. opracowanie planu i harmonogramu przeprowadzenia planowych obserwacji, opracowanie terminarza przeprowadzenia lekcji otwartych (2021/2022, 2022/2023).

W okresie objętym kontrolą do Szkoły wpłynął jeden wniosek⁵³, który dotyczył zapisów w statucie Szkoły dotyczących m.in. ubioru uczniów i używania przez nich telefonów komórkowych. W wyniku rozpatrzenia wniosku dokonano stosowanych zmian w statucie.

(akta kontroli str. 320)

1.10. Żaden z obowiązujących, w okresie objętym kontrolą, planów nie był zmieniany/aktualizowany.

(akta kontroli str. 318-319)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Działania Dyrektora związane z rozpoznaniem potrzeb edukacyjnych uczniów i zapewnieniem im następnie odpowiedniego wsparcia były niewystarczające i podejmowane z opóźnieniem, bowiem:

a) analiza dokumentacji szkolnej 10 uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 uzyskali najniższe średnie ocen na koniec VIII klasy wykazała m.in., że czterem uczniom, których średnia ocen od klasy VI była na poziomie około 3 lub niżej⁵⁴, umożliwiono udział w dodatkowych zajęciach (polegających na przygotowaniu do egzaminu ósmoklasisty) dopiero w klasie VIII. W latach wcześniejszych jedyną zaproponowaną pomoc stanowiły konsultacje z nauczycielem i/lub pedagogiem, poprawę sprawdzianów/klasówek;

b) mimo, że Szkoła przez kolejne lata szkolne (co najmniej od roku 2020/2021) uzyskiwała wyniki egzaminów ósmoklasisty na niskim poziomie, Dyrektor nie rozpoznawał potrzeb uczniów dotyczących rozwijania umiejętności uczenia się, ani nie organizował takich zajęć.

(akta kontroli str. 55-57, 61-63, 65, 68, 70, 74)

W wymaganiu nr 5 dotyczącym m.in. szkół podstawowych – stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek⁵⁵ - wskazano m.in., że w szkole rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe oraz sposoby uczenia się każdego ucznia. Szkoła pomaga przezwyciężyć trudności ucznia wynikające z jego sytuacji społecznej. Zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów wymagających szczególnego wsparcia w rozwoju lub pomocy psychologiczno-pedagogicznej są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb każdego ucznia.

Dyrektor, wskazując przyczyny nieobjęcia czterech uczniów z dziesięciu poddanych analizie, wsparciem w postaci zajęć dodatkowych przed rozpoczęciem przez nich nauki w VIII klasie, wyjaśnił: *Wymienieni uczniowie i ich rodzice nie wykazywali chęci uczestniczenia w zajęciach dodatkowych, które zostały im zaproponowane w związku z niskimi wynikami w nauce. Nie posiadali orzeczenia ani opinii i w ich i ich rodziców mniemaniu oznaczało to, że wystarczy im przyswajanie wiedzy podczas zajęć lekcyjnych. Gdy zaczęli uczyć się do klasy VIII wymagało od szkoły wielu wysiłków,*

⁵³ Stowarzyszenia, pismem z dnia 28 marca 2022 r. Do Szkoły nie wpłynęły skargi.

⁵⁴ Klasa: VI- 3,08, VII – 2,86, VIII – 2,71 - dotyczy ucznia ujętego w kwestionariuszu 5(1); VI – 3,04; VII – 2,71; VIII- 2,71 – dotyczy ucznia ujętego w kwestionariuszu 5 (4); VI – 3,27; VII- 2,79; VIII - 2,79 - dotyczy ucznia ujętego w kwestionariuszu 5 (6); VI- 2,88, VII – 2,71, VIII - 2,29 – dotyczy ucznia ujętego w kwestionariuszu 5 (10).

⁵⁵ Dz.U. z 2020, poz. 2198.

aby zmotywować wymienionych uczniów do udziału w zajęciach dodatkowych, w celu osiągnięcia satysfakcjonującego wyniku na egzaminie.

Odnosząc się do wyjaśnień, NIK zwraca uwagę, że zgodnie z ustalonym stanem faktycznym, zajęcia dodatkowe (dotyczące przygotowania do egzaminu ósmoklasisty) zaproponowano uczniom dopiero w VIII klasie.

Wskazując przyczyny, niediagnozowania potrzeb uczniów w zakresie rozwijania umiejętności uczenia się, Dyrektor wyjaśnił: *Decyzja o niepodjęciu działania w celu organizacji tego typu zajęć została podjęta mając na uwadze duże obciążenie uczniów zajęciami obowiązkowymi oraz dodatkowymi, zwłaszcza w klasach starszych – VII i VIII. Uczniowie, którzy kwalifikowaliby się do takich zajęć najczęściej mieli już przyznane inne zajęcia dodatkowe z zakresy PPP lub zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. W najbliższym czasie ponownie przyjrę się tego typu sytuacjom i wnikliwie wraz z moimi współpracownikami zweryfikujemy po raz kolejny potrzebę udzielenia uczniom pomocy w tej właśnie formie.*

(akta kontroli str. 65, 68, 70, 74, 314-316)

2. Plan nadzoru na rok szkolny 2021/2022 nie został zaktualizowany o dwa kierunki dodane pismem MEiN z 28 marca 2022 r. do podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa na ten rok, tj.: 1) *Rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości”;* 2) *Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.*

Powyższe było niezgodne z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 161-171)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że: *W planie nadzoru pedagogicznego nie uwzględniłem nowych kierunków polityki oświatowej, jednak w pracy szkoły zostały one uwzględnione. Stało się tak w skutek niedopatrzenia związanego z nietypową sytuacją, z jaką spotkałem się po raz pierwszy w mojej pracy, gdy w trakcie roku szkolnego pojawiają się nowe kierunki polityki oświatowej. Wiedziałem oczywiście o ich wprowadzeniu, zaplanowałem działania z nimi zgodne, ale nie wpisałem ich do planu nadzoru pedagogicznego.*

W związku z przybyciem do szkoły uchodźców z Ukrainy nauczyciele przeszli szkolenia w zakresie pracy z dziećmi z Ukrainy, zorganizowaliśmy lekcje języka polskiego dla uczniów z Ukrainy, zatrudniliśmy osobę na stanowisku pomoc nauczyciela ze znajomością języka ukraińskiego, która miała za zadanie objąć opieką uczniów z Ukrainy i pomóc nam przełamać bariery językowe i kulturowe.

W ramach wykorzystywania sprzętu zakupionego z programu Laboratoria Przyszłości od roku szkolnego od 2022 roku na zajęciach lekcyjnych oraz kreatywnych sprzęt jest wykorzystywany na bieżąco.

(akta kontroli str. 311-312)

Przedłożono kontrolerom dokumenty potwierdzające złożone wyjaśnienia, dotyczące realizacji w roku szkolnym 2021/2022 działań podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa, dodane przez MEiN w marcu 2022 r.

(akta kontroli str. 321-328)

3. Obowiązujący w Szkole statut przyjęty uchwałą Rady Pedagogicznej z 12 września 2019 r.⁵⁶, wbrew art. 98 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe nie regulował sposobu organizacji współdziałania Szkoły z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 79)

Według Dyrektora Szkoły przyczyną tego było przeoczenie. Zaznaczył jednocześnie, że współpraca z tymi podmiotami przebiegała bez zakłóceń.

(akta kontroli str. 310, 312)

W trakcie kontroli NIK, uchwałą nr 12/2023/2024 Rady Pedagogicznej uregulowano współpracę z PPP oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 329-331)

OCENA CZĄSTKOWA

Prowadzenie zajęć w Szkole powierzono kadrcze pedagogicznej, która posiadała odpowiednie kwalifikacje i systematycznie je podnosiła. Efekty działalności dydaktycznej cyklicznie poddawano szeregu diagnozom, a w następstwie formułowano wnioski i rekomendacje, które były realizowane w dalszej pracy. W Szkole wdrożono i zrealizowano zlecony przez Lubuską Kurator Oświaty program poprawy kształcenia, który jednak nie przełożył się na poprawę wyników egzaminu ósmoklasisty. W niektórych przypadkach działania Dyrektora związane z rozpoznaniem potrzeb edukacyjnych uczniów i zapewnieniem im w następstwie odpowiedniego wsparcia było niewystarczające i/lub podejmowane z opóźnieniem. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące nieuaktualnienia planu nadzoru o dwa kierunki podstawowej polityki oświatowej państwa dodane przez MEiN na rok szkolny 2021/2022 oraz nieokreślenia w statucie szkoły organizacji współdziałania z poradnią psychologiczno-pedagogiczną miały charakter wyłącznie formalny.

OBSZAR

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

Opis stanu faktycznego

2.1.-2.3. Dyrektor, w każdym roku szkolnym objętym kontrolą realizował działania w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego we wszystkich zaplanowanych obszarach, w tym m.in. w ramach kontroli i wspomagania, łącznie w latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023:

a) przeprowadził 362 i 389 kontroli, w tym:

- przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej odpowiednio: 53, 57. Kontrole te przeprowadzono w formie obserwacji zajęć. Przyczyną nieprzeprowadzenia wszystkich zaplanowanych (69) obserwacji w roku szkolnym 2021/2022 była według Dyrektora zwiększona absencja części nauczycieli, a przeprowadzenie większej liczby niż zaplanowano (54) w 2022/2023 dokonanie oceny trzech nauczycieli w związku z wytypowaniem ich do nagrody Burmistrza;
- przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole, odpowiednio: 309 i 332, w formie kontroli dzienników lekcyjnych (papierowych i elektronicznych);

⁵⁶ Uchwała nr 6/2019/2020.

- dotyczące zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki po trzy kontrole w każdym roku szkolnym objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 10-12, 346)

Przeprowadzono łącznie 112 i 113 kontroli efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w formie kontroli dzienników - pod kątem uzyskanych przez uczniów ocen i częstotliwości ich wystawiania odpowiednio: 59 i 56 oraz w ramach obserwacji zajęć: 53, 57. Przeprowadzono analizę testów diagnostycznych (opisano w punkcie 1.3 wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 10-12, 346)

b) przeprowadził działania w ramach wspomagania nauczycieli, z czego:

- sporządzono po dwie w każdym roku szkolnym diagnozy pracy szkoły, na które składały się m.in.: sprawozdanie z realizacji planu nadzoru (za 2021/22 i 2022/23) oraz analizy testów diagnostycznych, w tym egzaminu ósmoklasisty (opisano w punkcie 1.3 wystąpienie pokontrolnego);
- umożliwienie nauczycielom uczestnictwa w szkoleniach. Analizie poddano szkolenia i inne formy doskonalenia (dalej: *szkolenia*), w których uczestniczyły osoby objęte badaniem w zakresie posiadanych kwalifikacji – punkt pierwszy wystąpienia pokontrolnego oraz psychologa i pedagoga. Liczba szkoleń, w których uczestniczyli nauczyciele wahała się między dwoma a dziesiętnastoma szkoleniami, z czego nauczycielki matematyki objęte badaniem (dwie) uczestniczyły w 2021/2022 i 2022/2023 roku szkolnym odpowiednio w: sześciu i czterech oraz czternastu i osiemnastu szkoleniach;
- prowadzono działania rozwojowe związane z organizowaniem szkoleń i porad, które obejmowało zorganizowanie dla wszystkich nauczycieli dwóch rad szkoleniowych w każdym roku szkolnym objętym badaniem dotyczących: zadań i obowiązków nauczycieli, procedur egzaminu ósmoklasisty (2021/22); wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia oraz profilaktyka zaburzeń psychologicznych- rozpoznanie zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 10-12, 16-22, 346)

c) wykonał działania doraźne. Polegały one na przeprowadzeniu w roku szkolnym 2022/2023 trzech niezaplanowanych obserwacji zajęć, w związku z koniecznością dokonania przeprowadzenia oceny pracy trzech nauczycieli, zgłoszonych do nagrody Burmistrza z okazji Dnia Edukacji Narodowej. W żadnej z tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.

(akta kontroli str. 12, 346)

Analiza ośmiu kontroli, z czego:

- a)** trzech obejmujących prawidłowość prowadzenia dzienników elektronicznych, wykazała, że każdy z dzienników poddano dwukrotnej kontroli. W ich wyniku wskazano konieczność usunięcia/uzupełnienia braków formalnych. Kontrole odpowiadały założeniom przyjętym w planie nadzoru, tj. przeprowadzono je na podstawie badania dokumentów.
- b)** dwóch kontroli dzienników papierowych zajęć dodatkowych. W ich wyniku nie stwierdzono nieprawidłowości. Każdy z dzienników poddano trzykrotnej kontroli.
- c)** trzech obserwacji zajęć lekcyjnych: języka angielskiego, języka polskiego, matematyki. Każda z nich przeprowadzona została wicedyrektorkę Szkoły. Głównym celem dwóch obserwacji była kontrola oceniająca – diagnoza jakości

działań nauczyciela-wychowawcy w zakresie realizacji celów dla danej lekcji. W pozostałym przypadku (trzecim) był to cel doradczo-doskonalący tj. pomoc nauczycielowi

-wychowawcy w samoocenie i w określeniu kierunków samodoskonalenia. W ramach każdej z obserwacji oceniano m.in. cele lekcji, poziom osiągnięcia założonych celów, efektywność uczenia się, jakość nauczania, relacje personalne oraz zastosowanie pomocy dydaktycznych. Udokumentowanie każdej z trzech obserwacji nastąpiło na tzw. arkuszu obserwacji.

W każdej z trzech obserwacji uznano, że cele lekcji zostały zrealizowane, sporządzono podsumowanie lekcji, w którym syntetycznie opisano przebieg zajęć. W żadnym przypadku nie wydano zaleceń.

(akta kontroli str. 13-15, 23-49, 347)

2.4 Dyrektor w obowiązującym terminie (do 31 sierpnia danego roku) przedstawił radzie pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego (w latach szkolnych 2021/22, 2022/23), zgodnie z § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 155-160, 190-196, 347)

2.5. Wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w zakresie problematyki jakości nauczania, efektów kształcenia (w tym z uwzględnieniem kwestii kwalifikacji kadry), rozpoznawania i zaspokajania przez kadre pedagogiczną potrzeb uczniów oraz wyników uzyskiwanych na egzaminie ósmoklasisty i dotyczyły:

- za rok szkolny 2021/2022 – dalszego diagnozowania poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, wykorzystywania wyników badań i diagnoz do indywidualizacji procesu nauczania w celu osiągnięcia wyższych wyników na egzaminie zewnętrznym, motywowania uczniów do systematycznej pracy i uzyskiwania coraz lepszych wyników w nauce, dalszego doskonalenia zawodowego nauczycieli w celu podniesienia jakości pracy placówki oraz rozwijania prawidłowych relacji interpersonalnych;
- za rok szkolny 2022/2023 – wykorzystywania metod pracy dostosowanych do potrzeb konkretnej grupy uczniów, indywidualizowania procesu nauczania w celu osiągania wyższych wyników na egzaminie zewnętrznym, motywowanie uczniów do nauki i do systematyczności (z uwagi na fakt, że uczą się zazwyczaj tylko wtedy, gdy spodziewają się sprawdzenia wiedzy), dalszego doskonalenie zawodowego nauczycieli w celu podniesienia jakości pracy placówki.

Sformułowane wnioski były adekwatne z punktu widzenia ustaleń dyrektora i miały odzwierciedlenie w działaniach, o których mowa w pkt. 2.1.-2.3. *wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 294-309, 347)

2.6. W celu doskonalenia pracy szkoły, stosownie do art. 70 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego, rada pedagogiczna ustaliła sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego: za rok szkolny 2021/2022 w dniu 30 sierpnia 2022 r.⁵⁷ i za rok szkolny 2022/2023 w dniu 31 sierpnia 2023 r.⁵⁸ poprzez przyjęcie do realizacji wniosków wynikających z tego nadzoru. Wnioski i sposób ich wykorzystania opisano w punkcie 2.1.-2.3. *wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 50-54, 347-348)

⁵⁷ Uchwała nr 22/2021/2022 rady pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Koźuchowie.

⁵⁸ Uchwała nr 21/2022/2023 rady pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Koźuchowie.

W odniesieniu do współpracy z radą pedagogiczną, w zakresie wykorzystania wyników nadzoru, dyrektor wyjaśnił, że: *Każdego roku, wspólnie z Radą Pedagogiczną, analizujemy wyniki egzaminów zewnętrznych oraz diagnoz wewnętrznych. Staramy się wspólnie wyciągnąć wnioski, w jaki sposób udoskonalać procesy kształcenia, tak aby wyniki w kolejnych latach ulegały poprawie. Zespoły przedmiotowe analizując wyniki diagnoz wewnątrzszkolnych i wyniki egzaminów zewnętrznych układają plany działań w roku szkolnym i dopasowują metody pracy do zdiagnozowanych problemów. Każdego roku przedstawiam sprawozdanie ze zrealizowanego nadzoru pedagogicznego i zawiera ono rekomendacje i wnioski na następny rok szkolny.*

(akta kontroli str. 315, 317)

Zadeklarowane przez dyrektora działania znalazły odzwierciedlenie m.in. w pracy wybranych zespołów przedmiotowych⁵⁹, tj.:

- zespół przedmiotów humanistycznych – działania dotyczące wymiany doświadczeń pedagogicznych, wewnętrznego doskonalenia i dzielenia się wiedzą pozyskaną w różnych formach doskonalenia zewnętrznego, podnoszenia poziomu osiągnięć uczniów przez bieżące konsultacje dla uczniów wymagających pomocy lub pogłębienia wiedzy, wdrażania działań mających na celu podniesienie wyniku z egzaminu ósmoklasisty (przez nauczycieli j. polskiego, począwszy od klasy IV), diagnozowania wiedzy i umiejętności uczniów oraz analizy osiąganych efektów kształcenia, celem opracowania wniosków do dalszej pracy (przygotowanie i przeprowadzenie testów diagnostycznych w klasach VII-VIII)⁶⁰;
- zespół języków obcych – diagnozowanie umiejętności uczniów klasy VII, prowadzenia zajęć dodatkowych dla uczniów klas VIII przygotowujących do egzaminu, doskonalenia nauczycieli przez m.in. zdobycie uprawnień egzaminatora w zakresie egzaminu ósmoklasisty, udział w szkoleniach rady pedagogicznej, warsztatach, konferencjach i kursach doskonalących;
- zespół matematyczno-przyrodniczy – działania mające na celu podniesienie wyniku egzaminu ósmoklasisty, poprawa wyników nauczania przez doskonalenie umiejętności, które sprawiały największą trudność na ubiegłorocznym egzaminie ósmoklasisty, ćwiczenie rozwiązywania zadań egzaminacyjnych, praca ze zdolnym uczniem (przygotowanie do udziału w konkursach) oraz praca z trudnym uczniem (prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, różnicowanie metod i tempa pracy), motywowanie do samodzielnego powtarzania i utrwalania wiedzy, dostosowanie sposobu nauczania do poziomu wiedzy i umiejętności, doskonalenie i doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela,

(akta kontroli str. 294-309, 348)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor realizował, w ramach nadzoru pedagogicznego w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023, działania we wszystkich planowanych obszarach, a w sytuacji wystąpienia konieczności podejmował działania doraźne.

⁵⁹ Na podstawie prac trzech zespołów przedmiotowych w roku szkolnym 2022/2023 (w odniesieniu do wniosków z nadzoru za rok 2021/2022).

⁶⁰ Wyniki testów służyły zdiagnozowaniu, a następnie doskonaleniu obszarów o najniższym stopniu opanowania przez uczniów.

IV. Uwagi i wnioski

- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:
1. Bieżące diagnozowanie potrzeb edukacyjnych uczniów szkoły, celem udzielenia im jak najefektywniejszego wsparcia.
 2. Sporządzenie statutu Szkoły w sposób odpowiadający przepisom prawa.
 3. Aktualizowanie planów nadzoru pedagogicznego o podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa dodane przez MEiN w trakcie roku szkolnego.
- Uwaga Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 31 października 2023 r.

Kontrolerzy

Anna Tronowicz
gł. specjalista k.p.
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*

Patrycja Woźniak
specjalista k.p.
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. wicedyrektor

Włodzimierz Stobrawa
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*